

MALERI OG FORFØRELSE.

Af Erik Werner Petersen.

Er det "Ny Maleri" reaktionært eller frigørende?

Hjælper det mennesket til at realisere sig selv? Kunne man spørge.

Men hvad vil det sige, "at realisere sig selv"?

Det er noget med at udfylde sin værensmangel ved at bemægtige sig det fremmede.

Menneskets væsen forudsættes altså at lige latent i det fremmede, hvor det venter på sin befrielse gennem en bevidstgørelse eller praxis, der driver det utopiske ud af sin fremmedhed og ind i virkeligheden.

Men den frihed lader sandelig vente på sig. Som en endeløs decimalbrøk efterlader befrielsen konstant en ikke-befriet rest.

Det var måske derfor på sin plads at spørge, om friheden overhovedet hører hjemme i et sådant beherskelsesforhold. Eller om den måske hører til i noget udenfor ideernes IMAGINÆRE og det konkretes REELLE verden? I noget som cirkulerer mellem et samfunds individer, og som videregives hver gang noget siges, skri-

ves eller males. I noget som taler med i ethvert udsagn uden dog at tælle med i dets betydning. I en særlig ikke-viden som især digtere og mystikere har været opmærksomme på. Kort sagt i det som psykoanalytikeren Jacques Lacan og sociologen Jean Baudrillard kalder det SYMBOLSKE.

I det Symbolske er værensmanglen ikke noget, der skal overkommes gennem en tilegnelse af det andet, men er derimod begæret efter at være objekt for den andens værensmangel.

I det Symbolske repræsenterer subjekterne hinandens værensmangel gennem en given, gennem en gøeren sig til gave-objekt - kort sagt gennem en afrealisering.

Denne given fra subjekt til subjekt danner en gavens ring uden nogen oprindelig giver eller endelig modtager¹⁾.

Det Symbolske er selve denne given, der gives før enhver udskillelse af identitet, mening, subjekt eller objekt. En cirkulation og udvexling i et felt af rene udtryksforskelle.

Hvis noget trækkes ud af denne udvexling, kommer det til at stå som noget helt. Uden mangel. Eller sagt mere specifikt, når døden undrages subjektet, som noget der kan udvexles, sættes det Imaginære som den omverdensrelation for subjektet, i hvilken det foreliggende an-

skues som et projekt, hvis mål er denne transcendent identitet. Et mål der, i denne dødens omvej gennem livet, bærer LOVENS emblem, som sandheden, friheden etc.,.

På den anden side af den spærring, som unddragelsen fra den Symbolske udvexling udgør, sættes det Reelle som en rest. Som et stykke tilfældighed i det Imaginæres syn. Som en af viden endnu ikke oplyst plet.

Spærringen fungerer som sådan produktivt, idet Loven vil ensrette enhver forskel, det vil sige sætte den på et "enten/eller" udfra den fraværende identitet. Gennem denne undertrykkelse og ensretning frembringes argumentationens kæde, der i sin akkumulation af betydning skubber sandheden foran sig.

Hver gang argumentationskæden derimod brydes, viser de fortrængte forskelle sig som en meningsløs forødelse af udtryk. En forødelse som især får råderum i poesien og den hellige extases rablen. Her er udtrykkene ikke adskilt DISJUNKTIVT udfra nogen fraværende IDENTITET, men er derimod ENTITETER forbundet af et KONJUNKTIVT "både/og" som i poesien gentagelser (gabba gabba gabba gabba ...). Mens selvrealiseringens projekt er AT FÅ magt over sig selv gennem en endeløs AKKUMULATION

af betydninger under Loven, der kræver nydelsens udsættelse (kræver at udtrykkene stilles i den hinsidige sandhed eller friheds tjeneste) er det vi finder i extasen og poesien derimod en afrealisering - en DESTRUKTION af betydning gennem en formålsløs GIVEN. Jo mere der gives, jo mindre mening, jo større intensitet eller nydelse. Hvilket Punkens monotone gentagelser bekræfter.

Mens de utopiske dialektikere - Adorno, Marcuse, Bloch - stiller sig på akkumulationens side og foreskriver ophævelsen af den eksisterende Lov (kapitalens) gennem en ny og mere omfattende Lov (socialismens); stiller de franske "magtkritikere", Deleuze og Lyotard, sig derimod på forødelens, de gale og poeterens side. I stedet for LOV mod LOV sætter de LOV mod TILFÆLDET.

Mens fornuften er den fælde, som lokker begæret ind under Lovens spærring og uniformerer eller HOMOGENISERER det som behov, er tilfældet overskridelsen der frigør begæret til en ubegrænset spredning på forskellenes HETEROGENE felt.

Det er også således at den italienske kunstkritiker, Achille Bonito Oliva opfatter de "ny malere" 2).

Mens Minimalismens og Konceptkunstens utopis-

ke dialektik ophæver den Abstrakte Expressio-
nismes individcentrering gennem en ny Lov,
"strukturenes metasprog"; arbejder den ny
"Trans-avantgarde" som begærsmøder uden faste
værdier i et heterogent billedfelt på kryds
og tværs af historiens og kunstinstitutionens
grænser.

Mens Minimalismen og Konceptkunsten søger sikkerhed i et overblik, der fortrænger forskellene - omvejene i mulighedernes felt - i håb om at opnå helheden, om ikke andet, så dog i det væsentlige; suspenderer Trans-avantgarden sikkerheden og overblikket, og lader sig forføre i labyrinten, hvor vejene deler sig og løber sammen. I omveje, vildspor og blindgyder. Men er driftens indetermination, begærets flakken eller den skizofrene strøms fri passage gennem kroppen da frihedens emblem?

Eller er Lov og Tilfælde snarere ret og vrang af samme sag?

Såledesat begærets fri bevægelighed svarer til tegnenes fri bevægelighed i en hypereel virkelighed, hvor magtens totale kontrol netop beror på, at den vilkårligt kan simulere realiteter (snart energikrise, snart krigsfare). Det er hvad Baudrillard påstår, når han påpeger at Tilfældet netop er produkt af den disjunktion, der sætter det som Lovens modstykke.

Frigørelsen producerer således den andethed som opretholder Lovens realitetseffekt.

Overskridelsen bliver da blot Lovens omvendte form: Et krav om energiernes befrielse (eks. Du har en seksualitet. Befri den !)

Begæret akkumulerer uendeligt og vendes aldrig i nydelsen.

Baudrillard bestemmer endvidere denne tegnenes bevægelighed som et led i Lovens historiske mutationer.

Hans udgangspunkt er det Symbolskes fundamentale reversabilitet. Dets omvendbarhed eller udvexelbarhed.

Dette har som effekt, at idet øjeblik hvor Loven fortrænger den sidste rest af sit symbolske grundlag, for at gøre sig total; da rammes den nådeløst og bliver selv til rest³⁾.

Således ramtes Fornuftens Lov da den lod sig udfordre af galskaben. Gennem psykoanalysen absorberedes demeningsløse rester i meningens felt. Men samtidig forsvandt også bevidstheden som fundament for Loven. Fra nu af måtte den støtte sig på Det Ubevidste.

Men også denne Lov møder i dag en udfordring. Nemlig i dyrenes tavshed. I tremmekvægets meningsløse given-sig-til-at-dø før slagtetidspunktet.

Eftersom dyrene intet sprog har og derfor in-

tet Ubevidste lader denne meningsløshed ikke begribe af den psykoanalytiske fornuft. Dyrenes tavshed melder ikke tilbage til de akkumulative teoriens energier, drifter, begær osv. Derfor hjemsøger de døde dyrs gespenster os overalt:

- I banker og sparekasser møder vi dem i deres sentimentale form, som hele kroppe af kønløse kæledyr:bjørne, pingviner og elefanter.
- Og i Deleuzes teoriens "devenir-animal", såvel som i det ny maleris vildskab, "Die neue Wilden", Heftige Malerei", møder vi dem i den reverse splittede form.

Men i følge Baudrillard karakteriseres dyrene ikke af deterritorialisering og fri energier, men tværtimod af cyklisk lukkede territorier og reversible metamorfoser. Kort sagt af den udvexelbarhed der kendetegner det Symbolske. Og kun denne udvexling kan exterminere den endeløse akkumulation.

For eftersom disjunktionen selv er funderet på det Symbolske. Eftersom den så at sige selv lever på forskellen. Så kan den trods sin foregivne selvberoenhed altid selv udvexles.

Man kan istedet for at imødegå Lovens magt, give den al magt. Mætte den med magt til den ingen andethed har at definere sig i forhold til. Til den bliver så total, at der intet er til-

bage for den at være magt over.

Eller sagt på en anden måde. I stedet for at befri energien kan man mætte magten med energi til denne energi slår om i masse og magten imploderer.

At lukke magten inde i den dualistiske cyklus arena. At møde den uden kontraktens dialektiske trediepart med OVERBUDET som udfordring. Deri består den baudrillardske FORFØRELSE. Kan en tilsvarende reversabilitet spores i det "Ny Maleri"?

På Dokumenta 7 kunne man konstatere, at skanderede kroppe udgjorde et væsentligt tema for flere af de "nye malere", eksempelvis Salomé. Disse fragmenterede kroppe danner imidlertid blot den skizoide bagside til reklamens fælleskøns og fællesarts-kroppe: Smølfer, energister og pacmen.

Derimod finder vi i Volker Tannerts, Walter Dahns og Georg Dokoupils billeder noget, der synes at fungere på det symbolskes konjunktive koblinger mellem rene udtryksentiteter, eksempelvis: Dahn/Dokoupils billede af et pigehoved med trappekind med tre hovedløse mænd. Her kan kropsfixeringen snarere læses som et overbud, der tager den herskende lov på ordet, når den forestiller sig værensmanglens ophævelse gennem en haven - gennem at få.

Volker Tannerts billede af manden med de lange arme uden underkrop kan i så henseende læses som et overbud:

Ingen underkrop?

Værsgo! Extra lange arme.

Ligeledes overbyder Dorte Dahlins billede "Bøddel og Offer"⁴⁾ Lovens adskillelse af disse positioner i et "enten/eller" ved netop at bruge disjunktionstegnet (v) til at forene dem i samme krop.

Den der lader sig forføre i "Det ny Maleri" forpligter sig til at spille spillet til ende. Netop det Symbolske sætter sig her igennem som en REGEL i tilfældigheden. Som en meningsløs konvention, der må overholdes indtil den labyrintiske bevægelse kører i ring og forførelsens subjekt opløses i gentagelsen og styrter afrealiseret til jorden.

Sporene i denne bevægelse gennem labyrinten er en erfaring om maleriet som "skrift", et stof man kan være fælles om med andre.

Som sådan danner ringen et sted udenfor arbejdets, værdiernes og betydningernes verden - et frihedens rige her og nu.

Noter:

1) Jacques Derrida: Giv tid'. Semiotik no. 3.

København. 1981.

2) Achille Bonito Oliva: Im Labyrinth der Kunst. Merve Verlag. Berlin. 1981.

3) Jean Baudrillard: Simulacres et simulation. Galilée. Paris 1981. Især kapitlerne, "les bêtes" og "le reste".

4) Per Aage Brandt: Den talende krop. Rhodos. København. 1980. Kapitlet, "lidelsens logik".

BODDØL OG OFFER

MALERI 152x158'82

TEGRING 22X30'82

591 0E X 33 1W 4851

5000 x 45 - 2110007

TECAVINC-22X30 '82

TEGNIK 22X30 182

Large-formation, first class

LANG-TUNG-TING, FINERT+GIPS

60x185 '82

SMOULINE (BAROCK TALLEKROG)

MARET 1. 1882

182

BRUNO OG DEN GRØNNE KARTOFFEL 90X167 '82
FINER

SNOWTINE (POLLOCK I REVERSAKSEN)

MALERI

253 x 130

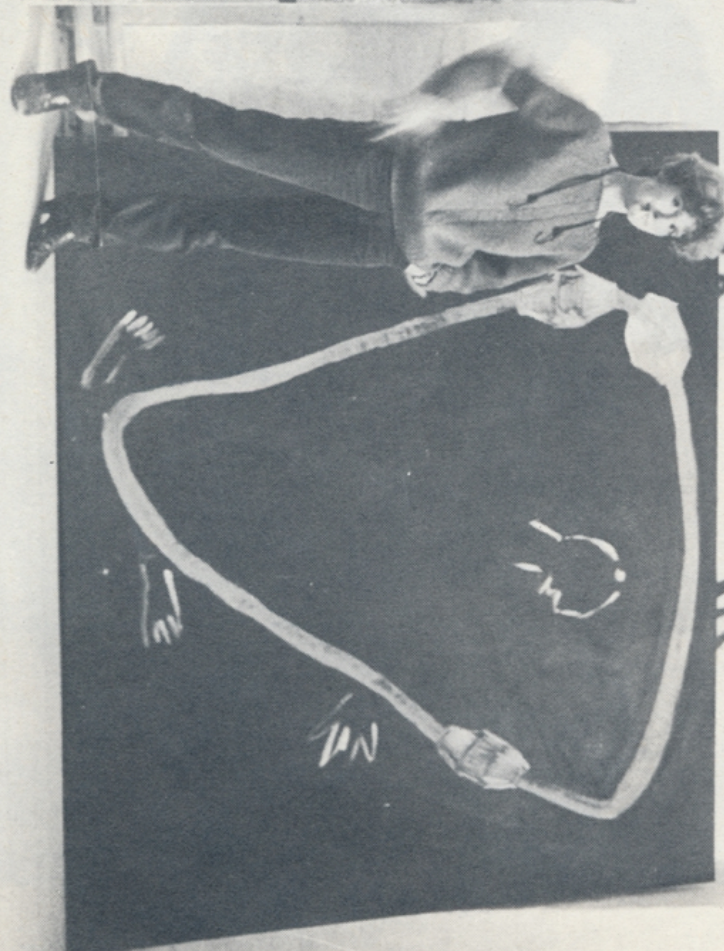
'82

TECHNICAL 27x38 0/82

WIRE BRAIN

OS
KRE, 00
KENTE

STATUS FOR ANSIGT-HÆNDER-FODDER

MALERI 210X180

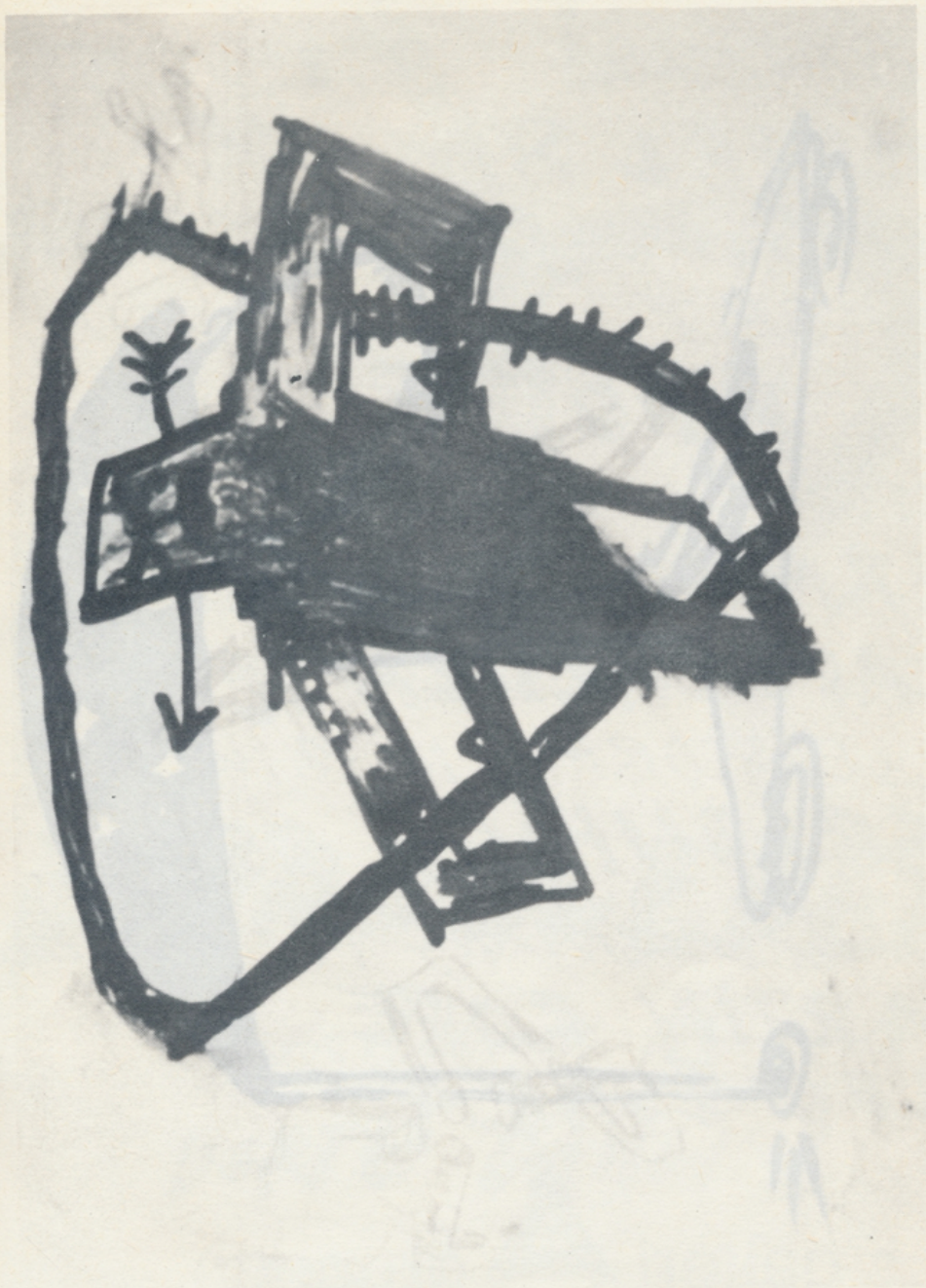
'82

SKYLOBER

MALERI

151x190 '82

TEGNIŃG 22x30 '82

TEGNIŃG 22x30 '82

STJERNE HIMMELWALKMAN

MILKERY

TEGNING 22X30 '82

ÅBENT ALLE DAGE ML. 15-20

DIGTOPLÆSNING 5.12. KL.15

MICHAEL STRUNGE
SØREN ULRIK THOMSEN

KONCERT 10.12. KL.20

WHO ME

DIGTOPLÆSNING 12.12. KL.15

PERNILLE TONNESEN
CLAUS LARSTENSEN

BILLEDSTORM 16.12. KL.20

BERGENHOF I ØSTEN

DIGTOPLÆSNING 17.12. KL.20

MARTIN RODE
ALDO ISKRA

galleri gruppen

STORE STRAND STRÆDE 14 VED KGS. NYTORV
DK 1255 KØBENHAVN K TELEFON 01-14 33 86